

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

Adres: 143, Bedrettin Demirel Caddesi, Kat 3-4 Lefkoşa
Telefon: 22 75 814 - 22 75 954 Fax: 22 88 907

Sayı: O.M. 1.00.000/257

4 Eylül 2001

KKTC Meclis Başkanlığına,
Lefkoşa.

38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasasının Ombudsman'ın çalışma yöntemine ilişkin 16(1) maddesi uyarınca sekizinci çalışma dönemine (1 Ocak – 30 Haziran 2001) ait ekteki raporu saygılarımla takdim ederim.

Nail ATALAY
Yüksek Yönetim Denetçisi
(Ombudsman)

- Dağıtım: 1. KKTC Cumhurbaşkanlığı
2. KKTC Başbakanlığı
3. KKTC Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve
Başbakan Yardımcılığı

***YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)***

OCAK – HAZİRAN 2001

VIII. DÖNEM RAPORU

GİRİŞ

1997 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi sekizinci çalışma dönemini tamamlamıştır. Daha önce yayınlamış olduğumuz yedi dönem-raporunda da bahse konu dönemler ele alınarak, dairemize ilişkin kişisel başvurular ve duyular ile ilgili bilgiler sunulmuş, rapor konuları özetlenmiş, dairenin basınla ve diğer kuruluşlarla ilişkilerine değinilmiş, sorunlarımız ortaya konularak belirli sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Kolay anlaşılabilirliği sağlamak için ise istatistikî verilere yer verilmiştir.

Ocak-Haziran 2001 devresini kapsayan sekizinci dönem raporumuzda da benzer bir yöntem izlenerek önceki rapor bilgileriyle karşılaştırmalara başvurulacaktır.

Denetim kadromuzda Haziran 2001 itibarıyla bir başdenetçi ve iki denetçi kadrosu münhal durumdadır. İdari kadromuza ise belirtilen dönem itibarıyla bir değişiklik olmamıştır ve bu kadrolarımız hala açık durumdadır.

KİŞİSEL BAŞVURU VE DUYUMLAR

2001 yılının ilk altı ayında (Ocak-Haziran 2001) dairemize yapılan kişisel başvuru sayısı 33 olmuştur. Bu çerçevede kuruluşumuzdan bugüne kadar olan kişisel başvuru sayısı şöyle şekillenmiştir.

1997	94
1998	44
1999	75
2000	75
2001 (Ocak-Haziran)	33
Toplam	321

Ocak-Haziran 2001 döneminde yapılan 33 başvuruda itiraza konu birimler şöyle şekillenmiştir:

Merkezi İdare	: 21	% 63.64
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 4	% 12.12
Yerel Yönetimler	: 6	% 18.18
Genel Mevzuat	: 1	% 3.03
Diğer Konular	: -	% 0
Yetki Alanımız Dışındaki Konular	: 1	% 3.03
Toplam	: 33	

Merkezi idareye ilişkin başvuruların %64 oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Başvuruların bakanlıklar bazında dağılımı ise şöyledir:

1. Başbakanlık	: -
2. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı	: -
3. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	: -
4. İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı	: 5
5. Ekonomi ve Maliye Bakanlığı	: 2
6. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	: 1
7. Tarım ve Orman Bakanlığı	: -
8. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	: -
9. Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	: 10
10. Sağlık ve Çevre Bakanlığı	: 3
11. Gençlik ve Spor Bakanlığı	: -
Toplam	: 21

Başvuruların genel değerlendirilmesi ve ön incelemeler sonucu şikayet konularının özellikle Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çerçevesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ilgili şikayetler arasında özellikle Sosyal Sigorta konularındaki başvurular dikkat çekmektedir.

Kurum ve kuruluşlarla ilgili dağılım ise şöyledir:

1. Bayrak Radyo ve Televizyon Kurumu (Başbakanlık)	: 1
2. Vakıflar ve Din İşleri Dairesi (Başbakanlık)	: 1
3. Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu (Tarım ve Orman Bakanlığı)	: 1
4. Doğu Akdeniz Üniversitesi (Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı)	: 1
Toplam: 4	

Yerel yönetimlerle ilgili başvurularda ise dağılım şöyledir:

1. Lefkoşa Belediyesi	: 3
2. Lefke Belediyesi	: 1
3. İskele Belediyesi	: 1
4. Hisarköy Muhtarlığı	: 1
Toplam : 6	

Yetki alanımız dışında olan başvuru ise KKTC Hukuk Dairesi (Başsavcılık), genel mevzuat ile ilgili başvuru ise Bedelli Askerlik Yasası ile ilgilidir.

Yapılan başvurulardan 27 adedinin gerçek kişiler, 6 adedinin ise tüzel kişiler (sendikalar, odalar, dernekler, birlikler vb) tarafından yapıldığı görülmektedir. Başvuruların %82 oranındaki kısmı gerçek kişilerce yapılmıştır.

Daha önceki raporlarımızda da vurguladığımız gibi başvurular içerik açısından incelendiğinde konuların genellikle idari usulsüzlük, yetki aşımı, idari ihmal, idari işlemlerde gecikme olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen hususların idarenin hukuk devleti ilkeleri ile ne derecede uyum içinde çalışıp çalışmadığının bir göstergesi olarak algılanarak üzerinde düşünülmesi gerektiği inancındayız.

RAPORLAR

Yasamızın 16(2) maddesi gereği, Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) kovuşturma yaptığı her konuda bir rapor hazırlar ve bu raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Anılan çerçevede Ocak-Haziran 2001 devresinde, mevcut kişisel başvurulardan 10 adedinin daha raporları tamamlanarak Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, Sayın Cumhurbaşkanına ve Sayın Başbakana gönderilmiştir. Böylece toplam rapor sayımız 92'ye ulaşmıştır. Bir adet raporumuz ise alınan duyum neticesi yazılmıştır.

Yasamızın 15(2) ve (3) maddesi, dairemize yapılan başvuru ve duyumları dikkate alırken, sözkonusu işlem ve eylemler konusunda dava açılıp açılmadığının incelenmesi ve eğer böyle bir durum varsa şikayet sahibine konunun bildirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bahse konu dönem zarfında bu çerçevede iki başvuru sahibine böyle bir yanıt gönderilmiştir.

11 başvuru sahibine ise dairemizin girişimleri sonucu konuları hakkında bilgi verilerek dosyaları kapatılmıştır.

Kişisel başvurulardan 20 adedinin soruşturmaları halen dairemiz denetçilerince sürdürülmektedir. 27 adet başvuru ise incelemeye başlanmamıştır.

Bu çerçevede toplam 321 adet kişisel başvurudan:

Raporu tamamlananlar	: 91
Yetki alanımız dışında olanlar	: 27
Havale edilenler	: 9
Şikayeti geri çekilenler	: 25
Şikayet konuları hakkında girişim yapıp başvurana bilgi verilip dosyası kapatılanlar	: 54
15(2) ve (3) madde kapsamında olanlar	: 20
İdare hakkında ciddi bir şikayet içermediğinden işleme konmayanlar	: 48
Halen incelemesi sürdürülenler	: 20
İncelenmeye başlanmayanlar	: 27
Toplam	<u>:321</u>

Sonuç olarak mevcut kişisel başvurulardan %91'i çeşitli düzeyde işlem görmüştür. Dairemiz ayrıca bu dönem içerisinde sözlü olarak başvuruda bulunan 86

vatandaşımıza bir tür danışmanlık hizmeti vermiştir. Yazılı olarak başvuruda bulunmayan bu vatandaşlarımıza konuları hakkında pratik önerilerde bulunmuş veya yasal bilgi verilmiştir.

Ocak-Haziran 2001 döneminde tamamlanan 11 raporun ilgili olduğu birimler ise şöyledir:

Merkezi İdare	: 10
Yerel Yönetimler	: 1
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: -
Toplam:	11

Böylece kuruluşumuzdan bugüne kadar tamamlanmış 92 raporun ilgili olduğu birimler şöyledir:

Merkezi İdare	: 59
Yerel Yönetimler	: 21
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 8
Genel Mevzuat	: 4
Toplam:	92

Yayınlanan raporlardan 8'inde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı ve kusurlu olduğu, 3'ünde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdarenin çeşitli düzeylerde sorumluluğu bulunan 8 rapor konusundan 3'ünde idare, uyarı ve raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı veya kısmen iyileştirme sağlayan işlem başlatmıştır. Bahse konu birimler İskan Encümeni, Çevre Dairesi ve Telekomünikasyon Dairesidir.

Genel itibarıyla 92 raporumuzdan 64'ünde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı, 28'inde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. Yerinde bulunan 64 raporun 32'sinde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Buna göre idarenin uyarılarımızı dikkate alması sonucu %50 oranında bir performans sağlanmıştır.

Yayınlanan raporlarımızda başvuru sahibi kişilerin 11 adedi gerçek kişilerdir.

Ocak-Haziran 2001 devresine ait 11 raporun konusu özetle şu hususları içermektedir:

1. 15 Ocak 2001 tarih ve B.8.00.000/1112 sayılı raporumuz.

Sayın Mehmet Emin Özveli dairemize yaptığı kişisel başvurusunda Canbulat Özgürlük Ortaokulu Müdürü'nün emekliye ayrılmasından sonra kendisinin baş muavin olarak okul müdürlüğüne vekalet ettiğini daha sonra ise Genel Ortaöğretim Dairesi Müdürlüğü'nün Akdoğan Polatpaşa Lisesi Müdürünü Canbulat Özgürlük Ortaokulu Müdürü olarak görevlendirdiğini ifade ederek bu uygulamanın yasal olup olmadığının tarafımızdan araştırılmasını talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu Sayın Ülkü Coşkun'un Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile ilgili sendikanın mutabakat sağlaması üzerine Kamu Hizmeti Komisyonu tarafından naklinin yapıldığı ve bu işlemlerin değiştirilmiş şekliyle 25/1985 sayılı Öğretmenler Yasasına uygun olarak yapıldığı görüşüne varılmıştır.

Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiştir.

2. 26 Şubat 2001 tarih ve B.7.11.000/65 sayılı raporumuz

Gazi Mağusa'da ikamet eden Sayın Ali Demirel kişisel başvurusunda Sosyal Sigortalar Dairesinden aldığı sigorta aylığından şikayetçi olduğunu kendisine hizmet süresinden az bir devre üzerinden yaşlılık aylığı bağlandığını ve hayat pahalılıklarının maaşına yansıtılmadığını iddia ederek, konunun tarafımızdan araştırılmasını talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu Sayın Ali Demirel'in TC/KKTC Sosyal Güvenlik Antlaşması uyarınca KKTC'deki hizmetlerine karşılık Sosyal Sigortalar Dairesinden, TC'deki hizmetlerine karşılık da BAĞ-KUR'dan kısmi yaşlılık aylığı aldığı ve emeklilik aylığı hesaplanmasında yasal yönden bir hata olmadığı saptanmıştır. Ayrıca hayat pahalılığının da maaşına düzenli olarak yansıtıldığı görülmüştür. Ayrıca 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe giren Ek Antlaşma ile sigortalıya yeni haklar getirildiği tesbit edilerek kişi uyarılmış ve müracaatı üzerine ilgili daire sigortalının yaşlılık aylığını yeniden düzenlemiştir.

Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiştir.

3. 15 Mart 2001 tarih ve B.3.00.101/89 sayılı raporumuz.

Sayın Süleyman Kuru kişisel başvurusunda, taksi işletme izni almak için Motorlu Araçlar İzin Makamı'na müracaat ettiğini fakat dilekçesine olumlu veya olumsuz bir yanıt alamadığından şikayetçi olarak, konunun tarafımızdan araştırılmasını talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu Motorlu Araçlar İzin Makamının Sayın Süleyman Kuru'ya 1995 yılında Taksi veya Taksi Dolmuş işletme izni verilmesi kararını oybirliğiyle aldığı, fakat bu kararı herhangi bir şekilde iptal etmediği gibi, ilgiliye de bildirmedeği saptanmıştır.

Raporumuzda Motorlu Araçlar İzin Makamı Sekreterliğinin görevini ihmal ettiği, ciddiyyetden uzak çalıştığı ve ilgili makamları yanıltıcı bilgiler verdiği belirtilmiş ve ayrıca Anayasa'nın 76. maddesinde düzenlenen "Dilekçe Hakkı"na aykırı davranışlarını sürdürdüğü vurgulanmıştır.

Bu raporumuzda idarenin kusurlu bulunduğu görülmektedir.

4. 26 Nisan 2001 tarih ve OM 1.00.000/89 sayılı raporumuz.

Lefkoşa Organize Sanayi Bölgesinde (L.P.G) gaz depolama ve dolun tesisi kurulması için İnter-Gaz Ltd.'e devlet yetkilileri tarafından izin ve kredi verilmesinin yasal olmadığı iddiaları dairemiz tarafından duyum olarak alınmış ve bu konuda resen araştırma başlatılmıştır. Aynı konuya ilişkin bir şikayet de Milletvekili Sayın Dr. Mustafa Arabacıoğlu tarafından dile getirilerek konunun incelenmesi talep edilmiştir.

Dairemizin yaptığı araştırma ve incelemeler ışığında ve özellikle İtfaiye Müdürlüğünün görüşü de dikkate alındığında, anılan gaz dolun ve depolama tesisinin Lefkoşa Sanayi Bölgesinde kurulmasının çevre ve tesis açısından büyük risk taşıyacağı vurgulanmıştır.

Raporda, tesisin faaliyete geçiş sürecinde, ilgili yasa ve tüzük uyarınca ÇED raporu istenmeden tesisin faaliyetlerinde sakınca olmadığını belirten Çevre Koruma Dairesinin o tarihteki Müdürü Sayın Yusuf Bulak'ın ihmalde bulunduğu, ayrıca ilgili dosyayı müracaattan yaklaşık bir yıl sonra İtfaiye Müdürlüğü'nün görüşüne sunan ve gelen olumsuz görüşü olumlu olarak

değerlendirerek işlemlerin devamını sağlayan Lefkoşa Kaymakamlığı'nın da takdir yetkisini kullanırken kamu yararını dikkate almadığı görüşüne varılmıştır.

Lefkoşa Organize Sanayi Bölgesi'nin güvenliğinden de sorumlu olan Sanayi Dairesi Müdürlüğü'nün işyeri sahiplerinin şikayetine rağmen bölgede böyle bir tesise yer kiralaması ve aynı sektörde düşük kapasite ile çalışan iki kuruluş daha varken yeni teknoloji ve rekabet getireceği gerekçesiyle İnter-Gaz Ltd'i teşvik ve kredilerden faydalandırılmasına yol açan Devlet Planlama Örgütü'nün icraatları da çelişkili bulunmuştur.

5. 14 Mayıs 2001 tarih ve B.7.11.000/152 sayılı raporumuz

Sayın Korkmaz Dal kişisel başvurusunda 1997 yılında geriye dönük olarak yaptığı prim yatırımlarının, aradan üç yıl geçtikten sonra yaşlılık müracaatında bulunduğu aşamada kendisine iade edilmek istendiğini, bu nedenle de Sosyal Sigortalar Yasasına göre yaşlılık aylığı alma hakkına sahip olmasına rağmen mahrum bırakıldığını iddia ederek konunun dairemiz tarafından incelenmesini talep etmiştir.

Konuya ilişkin raporumuzda, sorunun geriye dönük işyeri ve sigortalı tescil işlemlerinden kaynaklandığı, değiştirilmiş şekliye 16/1976 sayılı Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasası'nın belirli şartlarda buna olanak verdiği vurgulanmıştır. Bu tür işlemlerin Sosyal Sigortalar Fonuna zarar verdiğinin açık olduğu belirtilmekle birlikte, bu gerekçe ile yasaya uygun olarak yapılan işyeri ve sigortalılık tescillerinin iptal edilmemesi gerektiği görüşü belirtilerek, Sayın Korkmaz Dal'ın yaşlılık aylığının, müracaatını takip eden ay başından itibaren bağlanması gerektiği görüşüne varılmıştır.

6. 14 Mayıs 2001 tarih ve B.6.13.000/151 sayılı raporumuz

Dairemize kişisel başvuruda bulunan Lefkoşa sakini Sayın Raif Çukurovalı evinin arka tarafında bulunan Telekomünikasyon Dairesine ait klimaların çıkardığı sestən rahatsız olduklarını belirterek, ses kirliliğinin Çevre Koruma Dairesi tarafından da tesbit edildiği halde bir önlem alınmadığından yakınmıştır.

Konuyu inceleyen dairemiz şikayet konusu ses kirliliğinin gerek Telekomünikasyon Dairesi gerekse de Sayın Çukurovalı'nın aldığı tedbirler sonucu azaltılmış olduğu ve ses kirliliğinin sınır değerlerinin altına indiğini öğrenmiştir.

Raporumuzda idare kusurlu bulunmuş fakat imkanlar nisbetinde kısmi de olsa önlem almaya çalışılmıştır. Sorunun tamamen ortadan kalkmadığı ve halen bazı yakınmaların sürdüğü öğrenilmiştir.

7. 14 Mayıs 2001 tarih ve B.7.12.000/150 sayılı raporumuz

Sayın Ali Nergis dairemize başvuruda bulunarak İskan ve Rehabilitasyon Dairesi tarafından 1977 yılında Dört Yol köyünde kendisine tahsis edilen konutun kilise malı ve Evkaf Dairesine ait olduğunun belirlendiğini ve kendisinden kira talep edildiğini belirterek, ikamet ettiği eve karşılık köyde bulunan lojmanlardan birinin veya uygun bulunarak başka bir evin kendisine verilmesini talep etmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz, İskan ve Rehabilitasyon Dairesinin 1977 yılında, Sayın Ali Nergis'e anılan evi tahsis ederken mülkiyet araştırması yapmadığını ve sonradan kilise malı olduğunu tesbit ettiğini gözlemlemiştir. Belirtilen konutun tahsisinin, Bakanlar Kurulunun almış olduğu 6358 sayılı karar ve Yüksek İdare Mahkemesinin 176/87 sayılı kararı doğrultusunda Vakıflar Örgütünü ve Din İşleri Dairesine ait olduğu sonucuna varılmıştır. İskan ve Rehabilitasyon Dairesi tahsis işlemlerini yaparken tapu kayıtlarında gerekli mülkiyet araştırmasını yapmadığından dolayı kusurlu bulunmuştur.

İskan ve Rehabilitasyon Dairesi ile Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesinin koordinasyonu sonucu konuya bir çözüm bulunması, aksi takdirde 41/1977 sayılı İTEM Yasası'nın 29. maddesi gereği Sayın Ali Nergis'e başka bir konut tahsis edilmesi önerilmiştir.

8. 14 Mayıs 2001 tarih ve B.3.00.10/153 sayılı raporumuz.

Sayın H. Hilmi Ersözler ve Sayın Mustafa Ziba dairemize başvurarak Sayın Suat Küçük'ün Geçitkale-Lefkoşa güzergahında bulunan yolcu taşıma iznini, izninde yer alan "satılamaz – devredilemez" ifadesine rağmen Zekai Gece İşletmeleri Ltd'e para karşılığı sattığını ve İzin Kurulunun bu işlemi onayladığını ifade ederek, işlemin iptal edilmesi gerektiği hususunda dairemizden yardım talebinde bulunmuştur.

Konuya ilişkin araştırma ve incelememiz sonucunda, Sayın Suat Küçük'ün Geçitkale-Lefkoşa güzergahında yolcu taşımacılığı yaptığı aracını "T" izni ile birlikte feragatname yolu ile devretmesinin, o tarihte yürürlükte olan değiştirilmiş şekliyle 27/1975 sayılı Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması

(Denetim) Yasasına uygun olduğu belirtilmiştir. Ayrıca anılan yasanın yürürlükten kalkması ve yeni yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da, eski yasa altında yapılan işlemlere hanel gelmeyeceği belirtildiğinden yapılan işlemin iptal edilmesinin mümkün görülmediği vurgulanmıştır. Ancak Motorlu Araçlar İzin Makamının Sayın Hilmi Ersözler, Sayın Mustafa Ziba, Geçitkale Muhtar ve azalarının konuya ilişkin çeşitli tarihlerde verilmiş şikayet dilekçelerine yanıt vermeyerek Anayasanın 76. maddesinde düzenlenen “Dilekçe Hakkı”na aykırı davrandığı görölmüştür.

9. 12 Haziran 2001 tarih ve B.7.12.000/180 sayılı raporumuz

Sayın Özkan Altınada ve annesi Sayın Lema Mehmet Karpasidi dairemize vermiş oldukları kişisel başvurularında, Sayın Coşkun Altınada ve eşi Sayın Hatice Altınada'nın, Sayın Mehmet Salih Karpasidi'nin vefat ettiğini gizleyerek, tahsis sahiplerinin feragati veya bağışı olmadan Girne İskan şube Amirliği, Saptama Değerlendirme ve Tazmin Komisyonu ve İskan Encümeni ve/veya Girne Tapu Dairesini yanılttiklarını ve ilgili dairelerin gerekli araştırmayı yapmadan bu kişiler adına koçan tanzim edilmesini sağlayarak kendilerini miras hakkından mahrum bıraktıklarını ve/veya anneleri Lema M. Karpasidi'nin evsiz kalmasına neden olduklarını iddia ederek konunun tarafımızdan incelenmesini talep etmişlerdir.

İncelememiz sonucu, konu işlemlerin yapıldığı tarihlerde görevde bulunan İskan Encümenlerinin, sonradan iki haneye dönüştürölen konutla ilgili olarak ihmalde bulunduğu ve gerekli araştırma ve incelemeyi yapmadan hisseli kesin tasarruf verdiği görölmüştür. 1976 yılında alt katın açık olan kısmı örölmek suretiyle iki bağımsız haneye dönüştürölen konutu, İskan Encümeni önce adına tahsisli bulunan Sayın Mehmet Salih Karpasidi ve eşi Lema Mevlut'a kişisel olarak, Sayın Mehmet Salih Karpasidi'nin vefatından sonra ise geriye kalan hisselerin kesin tasarrufunu Sayın Coşkun Altınada ve Sayın Hatice Altınada'ya vermiştir. Değeritirilmiş şekliyle 41/1977 sayılı İTEM Yasasının tefsir bölümündeki aile tanımına göre o tarihte aile reisi olan ve geriye kalan hisselerin tahsis sahibi olan Sayın Lema Mevlut'un muvafakatı alınmadan yapılan bu işlemin yasal olmadığı görüşüne varılmıştır.

Raporumuzda İskan Encümeninin mevcut durumu dikkate alarak yeni bir değerlendirme yapması ve mağduriyetin giderilmesi gerektiği vurgulanmış ve İskan Encümeni de bu konuda bir girişim başlatmıştır.

10. 19 Haziran 2001 tarih ve B. 7.00.000/161 sayılı raporumuz.

Uluslararası Amerikan Üniversitesinde akademik personel, idari personel ve işçi olarak çalışmış bir grup dairemize başvurmuş, anılan üniversite tarafından maaşlarının ödenmediği, Sosyal Sigorta ve İhtiyat Sandığı yatırımlarının yapılmadığını ifade ederek Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İskan Bakanlığının üzerine düşen görevleri yerine getirmediğini iddia ederek konunun dairemiz tarafından araştırılmasını talep etmiştir.

Araştırma ve incelemelerimiz sonucu The American University Ltd'in Sosyal Sigorta ve İhtiyat Sandığı yatırımlarını ödeme gücünü yitirdiği gerekçesiyle 1993 yılından itibaren ödemediği, ilgili dairelerin de bu yatırımların yapılabilmesi için kendilerince makul sayılan bir süre bekledikten sonra yargı yoluna başvurduğu anlaşılmıştır. Bu yolla yatırımların bir kısmı tahsil edilmiş, ancak çok önemli bir kısmı ise tahsil edilememiştir. Sosyal Sigortalar Dairesinin itirazlarına rağmen 38/99 sayılı memorandumun ilgili bakanlık tarafından keyfi bir şekilde kaldırılmasına onay vermesi, Sosyal Sigorta ve İhtiyat Sandığı alacaklarının, değiştirilmiş şekliyle 48/1997 sayılı Kamu Alacaklarının Tahsili Usulü Yasasının 46. maddesinin şart bendinde sayılan öncelikler arasında belirtilmemesi ve Sayın Güneş Menteş'in taşınmaz mallarının satışından elde edilen gelirlerin yeterli olmaması alacakların tahsil edilememesi sonucunu doğurmuştur. Neticede prim yatırımları olmadığından dolayı çalışanlar mağdur duruma düşmüşlerdir.

Raporumuzda ilgili dairelerin yasal işlem başlatma inisiyatifini geç kullanmalarından dolayı hem çalışanların hem de devletin mağdur olduğu vurgulanarak, prim ve depozitoların tahsilinde bir güvence teşkil ettiği düşünülen gecikme zammı faiz vb. uygulamaların ödeme gücünü içine düşülmesi veya iflas hallerinde bir çözüm üretmeyeceğinin açık olduğu görüşüne varılmıştır.

11. 26 Haziran 2001 tarih ve B.E. 16.00.000/979

Sayın Dr. Mehmet Emin Karagil dairemize kişisel başvuruda bulunarak İskele Belediye hudutları içinde yer alan Granel Otele izinsiz olarak ek inşaatlar yapıldığı ve İskele Belediyesinin bu duruma engel olmadığını belirtmiştir. Ayrıca Granel Otel, otelcilik aktivitelerine son verdikten sonra, zemin katına gece kulüplerinin açıldığını (Sakarya ve Melekler) ve bu gece kulüplerinin ses kirliliği yarattığı konusunda da şikayette bulunmuştur.

Konuya ilişkin araştırmalarımız sonucu Granel Otel ve aynı arazi içerisinde bulunan yarım inşaata yapılan ilaveler için, mahkemenin yıkım emri vermiş olmasına rağmen, mahkeme kararının uygulanmadığı ve İskele Belediye Başkanının mahkeme kararına uygulamamakla Anayasanın 136. maddesine aykırı davrandığı gözlemlenmiştir.

Anılan gece kulüplerinin yarattığı ses kirliliği konusunda ise evre Koruma Dairesi ile Gece Kulüpleri ve Benzeri Eğlence Yerleri Komisyonunun söz konusu işyerlerine yapmış olduğu ikazlar doğrultusunda ilgili işyerlerinde bazı önlemler alınarak, gürültü kabul edilen limitlerin altına çekilmiştir. Son yapılan ölçümlerde tesbitlerin fon gürültüsünün altında olduğu belirtilmiştir.

Başvurudaki iki temel Őikayetten birinde idare kusurlu bulunurken diğer Şikayet konusunda önlemler alındığı görülmektedir.

BASIN VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dairemiz gerek yerel düzeydeki gerekse de uluslararası düzeydeki çalışmalarına Ocak-Haziran 2001 döneminde de devam etmiştir.

Hukuk, kamu yönetimi ve özellikle insan hakları konularında eğitime önem veren dairemizin bu çerçevede gayretleri olmuştur.

Ombudsman Nail Atalay, Güney Afrika'da düzenlenen VII. Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (I.O.I) Konferansı sırasında, Queensland Ombudsman'ı Mr. Fred Albiez'in daveti üzerine, Avusturalya'nın Brisbane (Queensland) kentinde 29 Temmuz – 4 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan 19. Avusturalya, Asya ve Pasifik Ombudsmanları Konferansına katılacağını bildirmiştir.

26 – 28 Nisan 2001 tarihleri arasında ülkemize resmi bir ziyarette bulunan Türkiye Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk 27 Nisan günü dairemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Sayın Türk'e ziyareti sırasında dairemiz çalışmalarını hakkında bilgi verilmiş, ayrıca Türkiye'de oluşturulması tasarlanan Ombudsman kurumu hakkında da önerilerde bulunulmuştur.

Siyasetin yeniden yapılandırılması girişimleri çerçevesinde anayasal kurumlara bir dizi ziyaret gerçekleştiren Ulusal Diriliş Partisi (UDP) heyeti Genel Başkan Sayın Enver Emin başkanlığındaki UDP heyeti ile birlikte 9 Mayıs 2001 günü dairemize bir ziyaret gerçekleştirmişlerdir.

Ombudsman Nail Atalay bahsekonu çalışma dönemi içerisinde KKTC'deki çeşitli yerel radyo ve televizyon programlarına katılarak dairemizin işlevleri, raporlarımız ve güncel gelişmeler konusunda açıklamalarda bulunmuştur.

Dairemizin yerel basından gördüğü ilgi ise tatminkar düzeydedir. Raporlarımızın ve açıklamalarımızın büyük çoğunluğu yazılı ve görsel basında yer alarak yayınlanmaktadır. Ocak - Haziran 2001 devresi içinde yazılı basında dairemizi ilgilendiren 51 adet haber yayınlanmıştır. Bunlardan 5 adedi ise köşe yazısı şeklindedir.

SORUNLAR VE SONUÇLAR

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin sorunlarına daha önceki raporlarımızda da değinilmişti. Bugüne kadar geçen süre içerisinde ne yazık ki sorunlarımız konusunda herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu sorunlara kısaca tekrar değinmekte yarar olduğu görüşündeyiz.

Dairemiz tarafından istenen görüş, görüş-savunma veya savunmaların zaman açısından dairemize ulaştırılması bakımından 38/1996 sayılı yasamızda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma ve denetimlerimiz sırasında gereksiz gecikmeler ortaya çıkmakta ve iş akışımızı engellemektedir. İstenen bilgi ve belgelerin geciktirilmeden dairemize verilmesi için Yasamızda asgari ve azami sürelerin belirlenmesi veya süre dolduktan sonra raporun yayınlanması gerektiği görüşündeyiz.

Dairemize ulaştırılan bazı şikayet konuları çok eski bir geçmişe dayanmakta konular güncelliğini yitirmekte, çoğu kez başvuranın herhangi bir meşru menfaati kalmamakta ve soruşturmanın neticeye varması pratik olarak imkansızlaşmaktadır. Öte yandan birçok başvuruda da kişilerin idari işlem veya eylem devam ettiği hallerde bile başvuruda buldukları ve sonucu beklemeyerek şikayet ettikleri görülmektedir. Bu tür başvurular dairemizce girişim yapıp ilerleme kaydedilmesine rağmen çoğu kez başvuru sahiplerince geri çekilmekte ve boşuna zaman israfına neden olmaktadır. Bu tür başvuruların ayıklanabilmesine olanak tanımak açısından, başvuru konularının geriye dönük olarak belli bir süre ile sınırlandırılması ve idari işlem veya eylem gerçekleşip bütün itiraz yolları tükendikten sonra dairemize başvuru yapılması konusunda yasal düzenlemeye gidilmesi gerektiği inancındayız.

Bir başka sorun olarak ise dairemizin yayınladığı raporların akıbeti konusunda gündeme gelmektedir. Bilindiği gibi dairemiz diğer çağdaş benzerlerinde olduğu gibi herhangi bir yaptırım gücü ile donatılmış değildir. Raporlarımız Yasamızın 16(2) maddesi gereği Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Başbakan'a da gönderilir. Ayrıca raporlarımız basına açıktır. Ancak Cumhuriyet Meclisinin bilgisine sunulan raporlara ne tür bir işlem yapılacağı belli değildir. KKTC Meclisinin de denetim görevi yapabilmesi ve baskı unsuru olabilmesi için raporlarımızın ilgili komitelerde ve/veya genel kurulda görüşülmesi gerektiği inancındayız. Aksi takdirde raporlarımızda belirtilen hususlarda sonuç alıcı işlem yapma yetkisi idarenin takdirine bırakılacak ve raporlardan özlenen verim alınamayacaktır. Bu konuda Yüce Meclisimizde diğer batılı ülkelerdeki örneklerde olduğu gibi bir "**Kamu Yönetimi Komitesi**"nin kurulması ve bu çerçevede işlem görüp, denetim organlarının belirlediği görüşler doğrultusunda idareyi uyarması düşünülebilecek bir yöntem olarak görülmektedir.

Dairemizin kadro sorunlarının çözümlenmesi de önemli bir husustur. Dairemizde mevcut idari kadro çok yetersizdir ve çoğu görevler münhaldir. Ayrıca hukuki meselelerle uğraşan bir daire olarak kadromuzda bir hukukçunun olması gerektiği inancındayız. Anayasal idari denetim organı durumundaki daire kadromuzun anayasal mali denetim organı olan Sayıştay kadrosu ile arasındaki dengesizliğin giderilerek eşit düzeye getirilmesi ve yeknesaklık sağlanması gerektiği inancındayız.

Yukarıda belirtilen hususlardan dolayı bir yasa değişikliği yapılması kaçınılmaz görünmektedir ve bu yasa değişikliği çalışmalarına dairemiz düzeyinde başlanmış bulunmaktadır.

Ocak - Haziran 2001 dönemi ve daha önceki dönem çalışmalarımız birlikte değerlendirildiğinde bazı sonuçların ortaya çıktığı gözlenmektedir. Genel olarak idarenin duyarsız davrandığı bu noktalarda dikkati çekmek gerekmektedir.

- 1) Son dönem raporlarımızda sürekli olarak vurguladığımız bir sorun bu çalışma döneminde de güncelliğini korumuştur. Sosyal Sigortalar Dairesi ile ilgili şikayetlerde artış eğilimi gözlenmektedir. Bu dönemde yayınlanan 11 raporun 3'ü Sosyal Sigortalar Dairesini ilgilendirmektedir. Geriye dönük işyeri ve sigortalı tescil işlemlerinden kaynaklandığı görüşünde olduğumuz uygulamalar nedeniyle çoğu kez hem devlet kayba uğramakta, hem de sigortalılar mağdur olmaktadır. Değiştirilmiş şekliyle 16/1976 sayılı Sosyal Sigortalar Yasasının 8 ve 10. maddelerinden ve yapılması gereken tüzüklerin eksikliğinden kaynaklanmakta olduğuna inandığımız sorunun bir an önce çözülebilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği inancındayız. Uluslararası Amerikan Üniversitesi örneğinde de görüleceği gibi sosyal güvenlik ile ilgili sorunlar tek tek kişilerin bireysel sorunu olmaktan farklı bir boyut kazanarak yüzlerce çalışanı ilgilendirir düzeye ulaşmıştır.
- 2) Motorlu Araçlar İzin Makamı ve İzin Kurulunu ilgilendiren şikayetler de dikkat çekicidir. Bu konuda hem "T" izinleri ile ilgili şikayetler hem de ilgili birime yapılan dilekçelere yanıt verilmemesi hususundaki yakınmalar mevcuttur. 27/1975 sayılı Motorlu Araçlar Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) Yasasının yürürlükten kaldırılarak yeni yasanın yürürlüğe girmesi ve İzin Kurulu'nun oluşturulması sonucu bu tür şikayetlerin azalacağı inancındayız.

